

УДК 796.056:796.332–048.58

МОДЕЛЮВАННЯ СПОРТИВНОГО ВІДБОРУ ФУТБОЛІСТІВ ФЛАНГОВИХ АМПЛУА

Андрій ДУЛІБСЬКИЙ, Назарій-Юрій КАРАПІНКА

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Актуальність. Філософія, концепція і стиль гри багатьох команд високої кваліфікації постійно удосконалюються та істотно видозмінюються в напрямку універсальної гармонізації гри (А. М. Зеленцов., В. В. Лобановський із співавтор. 1989. А. В. Дулібський із співавторами, 2021). Водночас спостерігається чітка тенденція: удосконалення наступальних векторів організації та ведення ігрових дій надає поштовх розвитку різноманітних варіантів захисного футболу, а отже, і створення та модернізації збалансованого й гармонійного футбольного продукту (видовища) (А. В. Дулібський із співавтор. 2023).

У сучасному футболі ці два взаємозалежні системні процеси відбуваються одночасно. Надважлива роль у згаданих процесах належить гравцям, які є виразниками крилатості й окриленості гри, – футболістам флангових амплуа.

Тож у дослідженні зроблено спробу удосконалити методику використання інформації про навчально-тренувальний процес і змагальну діяльність для дослідження інтегральної підготовленості футболістів флангових амплуа в сучасних системах гри команд

з футболу та моделювання потрібного рівня готовності систем і функцій організму спортсменів.

Отже, вивчення процесів моделювання спортивного відбору, селекції та ігрової орієнтації гравців флангових амплуа є достатньо вагомим й інформативним знаряддям пізнання в сучасних умовах розвитку європейського та світового футболу. Цей інформаційно-методичний компонент може надати змогу підвищити якість побудови й організації селекційних і змагально-ігрових аспектів, що сприятиме зростанню конкурентоспроможності українських професійних команд з футболу на міжнародній спортивній арені.

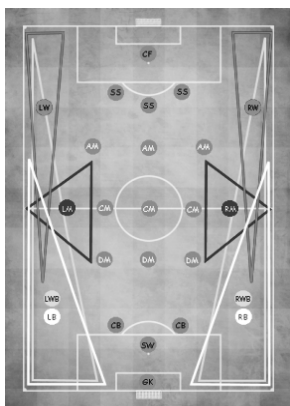
Мета дослідження – визначити особливості моделювання спортивного відбору, селекції й ігрової орієнтації футболістів флангових амплуа.

Виклад основного матеріалу дослідження. Завдання стратегії, а також тактико-стратегічних дій гравців на футбольному полі як похідних гармонійної та нерозривної єдності тактики і стратегії та квінтесенції прояву найвищого рівня ігрового мислення й інтелекту – недостатньо вивчений компонент змагальної діяльності у футболі.

Ігрова (змагальна) діяльність гравців у матчі складається із захисних, підготовчих і наступальних дій. Вибір ігрового місця під час ігрових дій або ігрова мобільна локація здійснюється за допомогою постійних продуманих тактико-стратегічних переміщень гравця футбольним полем (рис. 1). Такий складник змагальної діяльності у футболі формується на основі глибокого осмислення та продуманого урахування розвитку подій гри в певних її фазах.

Серед гравців флангових амплуа в сучасному футболі виокремлюють футболістів, які на футбольному полі виконують ролі латераля, вінгера, флангового захисника (вінгбека), флангового півзахисника, флангового нападника.

Рис. 1. Змагально-ігровий тактико-стратегічний простір змагальної діяльності флангових футболістів (латераль виділено сірим кольором), фланговий захисник (вінгбек) (білий колір), фланговий півзахисник, вінгер, фланговий нападник (всі – червоний колір) (за матеріалами opta.com).

Результати дослідження. У процесі дослідження розроблено навчально-методичні комплекси засобів навчання, тренування й удосконалення гравців флангових амплуа, які є носіями творчого потенціалу командної флангової атаки у сучасних стратегіях гри у футбол. В основу запропонованих комплексів закладено принцип тактико-стратегічного контролю ігрового простору у флангових зонах футбольного поля, як у зоні захисту «своїх» воріт, так і у зонах формування, створення та завершення небезпечних гольових моментів біля воріт команди суперника.

Деталізовану апробацію запропонованих підходів до застосування комплексу засобів, спрямованих на розвиток і удосконалення мисленнєвих функцій ігрового й комбінаційного характеру у процесі виконання тактико-стратегічних дій гравців флангових амплуа проведена у процесі офіційних матчів збірної команди Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського. Згадана студентська команда брала участь у чемпіонаті України з футболу серед команд вищих навчальних закладів країни у сезонах 2014–2015 рр., 2015–2016 рр., 2017–2018 рр. та 2022 р. під егідою Всеукраїнської футбольної асоціації студентів.

Установлено, що вагоме значення в ігровій діяльності гравців флангових амплуа мають кількісні показники успішних обігрувань гравців команди суперника у різних зонах футбольного поля (в середині футбольного поля (друга умовна зона поля) – $2,5 \pm 1,9$; на половині поля суперника – $5,3 \pm 2,5$), довгих передач м'яча вперед, упоперек і назад ($2,8 \pm 1,2$; $2,3 \pm 1,2$; $1,8 \pm 1,4$) та коротких і середніх передач вперед ($10,2 \pm 1,2$; $10,7 \pm 1,7$), назад і упоперек ($4,1 \pm 2,3$; $10,0 \pm 1,3$).

Список використаних джерел

1. Дулібський А. Спортивний відбір у системі багаторічної спеціалізованої освіти футболістів. – / Андрій Дулібський // Спортивна наука України: Електронне наукове видання. – Львів, 2015. № 4 (68). С. 28–35. – Режим доступу: <http://sportsscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/340/329>.
2. Сергієнко Л. П. Спортивний відбір: теорія та практика. У 2 кн. – Книга 2. – Відбір у різні види спорту: Підручник. / Л. П. Сергієнко – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010.
3. Ricard Pruna, Luz Miñarro Tribaldos, K.. Badhur. Identificación de talento en el jugador y su desarrollo en el fútbol. Player talent identification and development in football. Apunts Sports Medicine. Vol. 53. Issue 198. 2018.